

nost tu na šolska poslopja. Nekatere občine so si je zozidale z lastnimi žulji; druge posebno v Furlaniji s podporo pokojnega šolskega zaloga; še druge, posebno zadnja leta, so prejele denar za šolska poslopja iz okrajnih šolskih blagajnic; mnogo pa jih je ostalo še na suhem. Ko bi zdaj brez drugega morale posamezne občine prevzeti vzdrževanje svojih šol, imajo lep dobiček one občine, ki so si zidale poslopja z denarom šolskega zaloga, ali z denarom okrajnih šolskih blagajnic — druge občine pa, ki so tudi svoj vinar dokladale v šolski zalog, ali zdaj polnijo v enaki razmeri kot druge okrajne šolske blagajnice, bi se k večemu mogle tolažiti, da so svoje bogatejše sestre — občine pitale, da same bolj stradajo. Žalostna tolažba!

Ako se tej moji izpeljavi pritrdi, se zanašam na doslednost, da se tudi ne bo nasprotovalo nje nasledku, ki je ta, da bi delali krivico ravno naj revnejšim občinam, ako bi nakladali vsim enaka bremena, dokler ne moremo vsim enakih dobrot deliti.

Moja misel je tedaj ta, da moramo občinam, oziroma krajnim šolskim svetom izročiti oskrbovanje njih šol; krivice pa, ki so se dosedaj delale tistim občinam, ki so sejale, pa ne žele, moramo popraviti s tem, da uredimo s posebno postavo dohodke deželnega šolskega zaloga, ki bo sozidal šolska poslopja tistim občinam, ki so do sedaj ostale na cedilu, i bo podpiral šole naj revnejših občin.

Nova (meterska) mera in utež.

(Konec.)

Uteži.

Jednota je gram; ta pa je kaj majhna teža, ker 4krat je ložej od kvintelca, zato pa tudi gram svile ali žide štirikrat manj velja, kakor 1 kvintelc, pa se je dobi tudi štirikrat manj. Taka vaga je res v navadnem življenju prelahka, a po svetu se tehtajo vsakoršne reči, zato je 1 gram tudi razdeljen v desetine, stotine in tisočine; učenjaki naj si pomagajo, kakor vedo in znajo, nam je gram prelahek, a kilogram, ali novi funt nam bolj vgaja (kilogram = 1000 gramov). A 1 kilogram ni ravno 1 funt stare vage (1 klgr. = 1.785523 ali približno $1\frac{11}{14}$ dunaj. funta) in bode tehtal 1 funt in 25 lotov po stari uteži, toraj samo 7 lotov manj kakor 2 funta, ali še bolj po domače rečeno: 1 kilogram bode vagal pol drugi funt in 1 četertino funta, toraj ne manjka do dveh funtov več, kakor 1 četertino ali 1 unco. Kilogram tehta tedaj 1 funt in 3 unce stare uteži. Ako bi bil n. pr. 1 funt mesa po 24 kr., kilogram ne bode veljal 48 kr., ker kilogram ne tehta 2 funta, ampak 1 unco manj, tedaj bode veljal 1 kilogram mesa, ker ga je le 1 funt in 3 unce = 42 kr.

Naš stari cent ne bo vagal 100, ampak 56 kilogramov, a to ni ravno tako imenitno, ker vse se bode kupovalo le po kilogramih ali novih funtih in to je tudi prav, in za kupčijo bolj pripravno, ne bode treba centa razdirati; ampak navagalo se bode le po kilogramih, kolikor česa bode kdo želel kupiti.

Kako bodemo pa tačas ravnali, ako bodemo potrebovali ravno 1 funt, 1 lot ali 1 kvintelc po stari vagi, ker nam tega ne bode nihče po starem navagal? Tu si pa zapomnimo, da vaga 1 stari funt 560 gramov, 1 lot 17 $\frac{1}{2}$ grama, en kvintelc 4 grame in pravo bodemo zadeli, in kdor je poprej kupil 1 cent kake stvari, je bo sedaj kupil 56 kilogr., in ne za 1 lot je ne bo manj, pa veljala bode ravno toliko.

Sicer bode pa potreba hitro naučila ljudi številiti po novi meri in vagi.

Jan Nep. Nečásek.

L.

»Sami Slovan ste čislali tudi slovenski rod in dom; čislali ste slovenščino, učili se je sami in pridobili ste ji spodobno mesto ne le v šoli med družimi nauki, ampak tudi v šolskih letopisih, kjer ste sami jeli popisovati zgodovino naše gimnazije, in pri očitnih šolskih slovesnostih, in nadjamo se, pridobili ste slovenščini to častno mesto stanovitno.«

Tretja zvezdica v življenji Nečáskovem je sijala k slavi domovine slovanske (ku slávě vlasti své). Draga mu je bila i domovina naša. — Kedar sem koj perve dni na Kranjskem popolnoma neznan šel bil na sprehod proti Savi po cesti Dunajski, češ, tujec sprehajaš se med tujci, pozdravi me stara ženica: Hvaljen bodi Jezus Kristus! — Amen, na veke! jej odgovorim, in prešine me sladka misel: „Čuj, kakor pri tebi domá; saj toraj nisi na tujem“. — Tako pravil mi je Nečásek sam o drugi priliki. Pač res, vsaj Slovan povsod brate, verne brate ima!

Rodu slovanskega, domá na Visokem pod Kerkonoši, bil je Nečásek vedno Slovan „duhom i telom,“ in prav je kazal P. Neumann: »Tato láska k vlasti milé a nadšení pro slávu její, tot' právě ona třetí družka, která jej provázela ustavičně po všech cestách vezdejšího žití jeho.« — Mračna bila je doba in dremal je še narod česki, kedar je z nekterimi vlastimili Nečásek budil že svoje rojake. Na gimnaziji Hebski podučeval je posebej (v hodinách mimořádných) jezik česki, in tedaj že dopisoval v „Přítele mládeže.“ V Ljubljani postal je koj prijatelj pravim narodnjakom slovenskim, in ni se bal prihajati v čitalnico k očitnim slovesnostim. Vstopil je v Društvo Zgodovinsko, ter v njem domoljubno deloval z Metelkom vred. Naposled je jel sam popisovati zgodovino gimnazije Ljubljanske